

REDACTIA
 Nr. 20. Ferencz-u. Nr. 20.
ABONAMENTUL
 In Austro-Ungaria:
 20 cor.
 10 cor.
 5 cor.
 2 cor.
 Duminică pe au 4 cor.
 Ania si străinatate pe au
 40 franci.
 Nu se înspozită.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
 Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20
INSERTIUNILE:
 de un cor. garsoned; pentru două li
 band; a doua oară 12 band; a treia
 oară 1 b. de fiecare publicătiune.
 Adăit abonamentelor, cât și înscuț
 năle suat a se plăti înainte în Arad.
 Telefon pentru orăș și comitat
 Scrieri retracate nu se primesc.

Activitate, Pasivitate.

— Articoll primii d'afară —
 I.

...ă cuvinte grele a căror deslegare a
 at de mult capetele bărbaților nostri,
 ocupă cu politica noastră națională.
 cu spirit și inimă română, neincetat
 cu sine însuși și cu alții să deslege
 în interesul bine înțeles al mult iu-
 le rațiunii, — ca să alle politica cea
 prin care să poată duce națiunea la
 dorit, să o desrobească, să o elibereze
 jurile cari o țin încătușată, impede-
 nd în libera dezvoltare politică, eco-
 nomică, culturală, morală și materială.
 chestia a fost foarte grea. — Și nu e
 că în restimp de un pătrariu de se-
 cut, bărbații nostri fruntași nu au
 stare să stabilească în buna conștiință,
 ale ar fi mai bună să apuce nația
 putea să-și ajungă scopul.
 devarat că și în anul 1881 au fost
 cari n'au voit pasivitatea, dar de dra-
 darității s'au aplecat votului majorității
 acomodat.

...acuma după ce areopagul nostru,
 nța națională din Sibiu reprezentată
 bărbații nostri de frunte, o comoară de
 oameni esperți, iubitori de neam,
 pă o precugetare matură, — cu ma-
 covârșitoare au decis ca în interesul
 spirit naționale să intre în activitate;
 dintre frații nostri și acum combat
 teau, se țin orbis de pasivitate, și ei
 apleacă solidarității, cum au făcut-o
 în din 1881.

In anul 1881 s'a statorit și decretat pa-
 sivitatea. Dar pasivitatea numai la alegerea
 deputaților, reprezentanților nostri în dieta
 țării. — În viața politică aministrativă însă
 s'a enunțat activitatea!

Adecă jumătate pasivitate și jumătate
 activitate.

Acuma după 24 ani vedeau tinarii no-
 stri bărbați politiciani cum cu pasivitatea nu
 se poate propăși, și foarte puțin ajunge pe
 terenul politic și administrativ, au desvălit
 stindardul activității — pe care poporul
 nostru cu o însuflețire nemărginită l'a primit.

Să ne încercăm însă a cercela oare, care
 dintre astea două partide are drept?

Ne punem întrebarea ce înseamnă cu-
 vintele Activitate, Pasivitate?

Activitate este lucrare, viață, luptă. Fără
 lucrare, fără luptă nu este viață. Asta e așa
 în viața fizică, și în viața morală e tot așa.
 Omul activ e factor în lume, cel pasiv nu
 se consideră. Fără lucrare, fără luptă e
 moarte, mai cu seamă în viața publică.

Pasivitatea e odihnă, nelucrare, e pace
 cu toții și cu toate, este dacă nu moarte
 dar somn adânc și acela care doarme n'are
 lipsă de viață. Nici de mâncă, nici de apă,
 nici de drepturi, nici de dreptate, nici de
 naționalitate și cultură națională.

Eu cred că definițiunea asta nime nu
 va contesta-o, — și așa noi Românii două-
 zeci-și-patru de ani am dormit.

Pasivitatea la alegerile deputaților a fost
 recomandată de un bărbat, care pe timpul
 acela avea mare trecere la Români, și cre-
 deau mulți că sfatul lui e bun și conferența
 națională a primit sfatul lui, care în restimp

de douăzeci-și-patru ani a împiedicat pro-
 pășirea națiunii române.

Minoritatea conferenței din 1881 fiind-că
 s'a fost statorit că trebuie să se supună ma-
 jorității, a trebuit să tacă, pentru buna în-
 țelegere în interesul solidarității!

Ministrul-președinte Coloman Tisza, la
 auzirea concluzului de pasivitate, întorcân-
 du-se pe un picior și bătând în palme a
 ris și s'a bucurat ca un copil — exclamând:
 «Acum vom avea pace de netrebnicii Ro-
 mâni. Nu ne vor conturba în lucrările
 noastre!»

Asta a fost succesul decretării pasivi-
 tății! O idee mai nenorocită n'a putut să fie
 de cât pasivitatea.

Să fim luat de exemplu Cehii. Zece ani
 au fost Cehii în pasivitate, ca în fine să între-
 eară în Reichsrath văzând bine că cu pa-
 sivitatea nu pot ajunge scopul, și convin-
 gându-se că fără ei încă se întoarce roata
 Monarhiei. Au văzut că cu pasivitatea stag-
 nează viața politică a lor. Au intrat în ac-
 tivate. Au luptat din greu și eată-i acuma
 au ajuns să lupte pe picior de stat cu asu-
 ptorii lor de odinioară.

Dar până când se țină pasivitatea no-
 stră? Nu ne-am convins până acuma că
 mai departe nu poate ținea dacă nu voim
 ca poporul nostru să adoarmă de tot?

Eu și cu mine mulți am fost de părere,
 că apatia aceasta pe care pretutindenți am vă-
 zut-o în era pasivității, prin lupta activă la
 alegeri ar desamorți și poporul ar deveni
 conștiu de sine.

Și eată că părerea noastră s'a adeverit
 de bună.

Carmen Sylva.

...au apărut două cărți semnate Carmen Sylva,
 omul literar al M. S. Elisabeta, regina Ro-
 și Crăciunurile unei Regine, amintiri din-
 ață regească.

Amândouă oglindesc și tâlcuesc, un suflet
 și bun, de poetă visătoare, mistică roman-
 răpita de ideal, care vibrează la răsunetul
 sunetelor firei: furtuna ce vâjje, vântul
 tină brazii adânci, foșnetul frunzelor moarte,
 tul mănăstirei bizantine ce bate în tăcerea
 lor, plângerile nenorocitorilor în orașe.

Aceste pagini mi-au deșteptat amintirea plă-
 a unei șederi de curând în România, unde
 ost chemat pentru niște conferințe asupra
 noastre dramatice contemporane.

Fratele Regelui murise chiar în ajunul zilei,
 are aveam să iau cuvântul la Ateneu.

Intr'o dimineață, primii vizita d-nului dall-
 secretarul Reginei. M. S. binevoia să-mi
 e păreri Sale de rău că n'a putut, din pri-
 doliului, să ocupe loja regală a Ateneului.
 bunătatea în același timp să dorească să
 vadă a îmi hotări o zi de audiență.

Palatul regal e pe calea Victoriei, în car-
 cel mai umblat. Ușa cea largă a aripei
 ngi dă în camerele Reginei. Am intrat în sa-
 l doamnelor de onoare, cu cari, așteptând să
 primească M. Sa, am schimbat complimen-
 obicinuite După câte-va minute, o doamnă
 onoare mă poști să intru la Regina.

M. Sa îmi apără în pragul salonului, dreaptă
 zimbătoare în rochia-l largă și neagră, mare,
 părut alb ce-l încunună fața colorată, lumi-

nată de o privire vioae, inteligentă și bună, ca
 un nimb mareș.

Îmi vorbi, c'o blândete, c'o peliteță aleasă,
 cu acea îndemănare binevoitoare ce o caracte-
 zează și în care se află nu știu ce îngrijire pă-
 rintească, — de literatura noastră care i place și
 pe care o cunoaște de minute. M'am grăbit să-i
 cer câte-va amănunte asupra activității Sale. E
 de neînchipuit hărnicia covârșitoare a acestui spirit
 femeesc, deschis tuturor îmboldirilor lumii ar-
 tistice și intelectuale. Am vorbit despre fermecă-
 toarele povești ale Peleşului, scrise în cursul vi-
 sărilor romantice sub umbra coastelor ce mărgi-
 nesc pirul; despre legendele germane și româ-
 nești culese dela țărani; despre poeziile sale de
 o inspirație largă și curată, însuflețită de o adiere
 întăritoare de frumusețe și bunătate.

— „Da, îmi spuse, vreau să ridic spiritul
 și inima poporului meu; vreau să-l îndrept spre
 poezie și artă, mi-ar plăcea ca femeia să se de-
 prinză să-și primească prietenile ca să asculte pa-
 gini frumoase și elocvente, să reprezinte opere
 dramatice de valoare; să-și înfrumusețeze încă-
 perile cu cap'o d'opere și să încălzească sulletele
 prin admirarea comună a manifestărilor celor mai
 mângâietoare ale artei și Idealului».

Are o mulțime de planuri, dar îi e teamă
 că n'o să aibă vreme să le intrupeze. Acum al-
 cătuște o dramă sfîșietoare, al cărei subiect e
 luat dintr'o întâmplare adevărată: un bărbat, jertfa
 unei fatalități tragice, ajuns nevrednic din nepre-
 vederea sa și ispășind prin muștrări de cuget.

Pe când vorbește, trăsăturile-l mișcătoare
 se aprind vorbirea îi e ușoară și hotărâtă; sunetul
 glasului, pătruns de un suris bine-voitor, păstrează
 urma unei dureri depărtate.

La Iași, e o catedrală în stil bizantin, ale
 cărui ziduri sunt împodobite cu fresce. Pe una
 din ele, Regele și Regina sunt reprezentați în
 altitudine heraldică de întemeetori ai unei di-
 nastii. Regina ține de mână un copil drăgălaș și
 blond, copilul, pe care moartea l-a răpit prin-
 tr'o lovitură prea crudă, a cărei rană sîngeră me-
 reu. Dela această nenorocire, toată gingășia pe
 care numai avea asupra cul s'o reverse, a închi-
 nat-o iubirei celor de jos, celor ce sufăr, copiilor
 și mamelor tinere.

La București, are un cabinet de lucru plin
 de cărți și de partiții, a cărei înfățișare neorin-
 duită dovedește că Regina se slujește în fie-care
 zi de el și că nu-și pierde de fel timpul.

La Sinaia, în palatul de vară, aceeași im-
 presie. N'ași fi vrut să plec din România fără
 să fi făcut o călătorie la această vestită reședință,
 — patru ceasuri departe de Capitală. Unul din
 mareașii Curței îmi dete o autorizație specială
 ca să vizitez palatul Peleş.

A fost o zi frumoasă. Dela Ploești, calea
 ferată se urcă spre vîrfurile Carpaților și ur-
 mează neregularitățile văilor adînci printre munții
 înalți. Puțuri de petro-și ridică printre arborii
 pleșuvi, schelele asemănătoare unor morminte.

Acum zăpada acopere decorul liniștit și de-
 șert. Chiciura pune borbota fină pe rămurelele
 brazilor.

În acest tablou romantic și atrăgător, făcut
 ca să încadreze legendele tuturor genurilor Furni-
 cei, își desfășură în amfiteatru vilele și stabili-
 mentele. Acum totul e închis, deșert, părăsit. Ră-
 tăcesc singur în această țeară pustie, cu case ne-
 ospitaliere, închise cu obloane de scânduri. Ză-

Să ne spună însă domnii pasiviști cari și acuma se țin de pasivitate, pe lângă toate că ei au dictat principiul solidarității, și acuma ei sunt aceia cari îl calcă, spună și arate-ne ce folos ni-a adus pasivitatea? Și dacă ni-ar putea arata ceva folos în ori-ce direcțiune, potu-ne adevări că prin activitate nu am fi ajuns și mai mult?

V. P.

MILITARIE.

Privitor la schimbările ce vor urma cu necesitate matematică după despărțirea armatei comune în două părți: cea austriacă și cea ungiurească — «Die Woche» din Viena scrie:

Ceea-ce privește armata comună, s'ar dizolva ministeriul de război comun, statul major comun, căci ambele instituțiuni și-au pierdut valoarea lor îndată ce drepturile prea înalte ale Majestății Sale vor fi împărțite cu ale parlamentului ungiuresc, precum și delegațiunile vor deveni iluzorice. — Ministrul de interne ar deveni în fiecare țară și ministru de război, care ar sta în legătură numai prin o cancelarie militară s'au comandament suprem militar.

Împărțirea comandamentelor de corp ar suferi multe modifițiuni și ar trebui pentru armata austriacă și pentru cea ungiurească un comandament de armată independent stabilit și la tot cazul noi organizațiuni create în toate privințele.

Plățile ofițerilor s'ar micșora ales în Ungaria mai mult decât în Austria, pentru-că Ungaria ar avea să suporte toate sarcinile singură, și avansamentul se va înrăutăți în armata ungiurească, pentru-că devine mai mică, și prin aceasta vor deveni toate împrejurările mai nefavorabile, și pensiunile n'ar mai putea fi atât de mari ca acum.

Tot așa este adevărat și că protecționism murdar, streberii și usurare într'un parlament și în armata ungiurească, în care mai ușor se face usură, decât în o armată care este supusă numai supremului beliduce.

Apoi ce va fi cu marina de război?

Acestor puține întrebări vor mai urma cele mai importante; în Austria limba de comandă cehă, polonă, italiană și română, în Ungaria la fel limba de comandă română, cari locuiesc șesurile Tisei din stânga, bogatul Banat și fortăreața neînvingibilă a Transilvaniei, limba slovacă, cari locuiesc întreg nordul Ungariei, și în Croația limba croaților, cari pururea să poartă cu idea unei „Magna Croația”.

Bosnia și Herțegovina de sigur ar fi lăsate sortii, și ar recădea earăși cu secolii îndărăt.

Gânditu-s'au la toate aceste urmări aristocrația și tot poporul ungiuresc?!

În șovinismul orb al lor de sigur că nu!

Așa scrie o foaie din străinătate despre jurstările Monarhiei noastre.

Se vede că le cunoaște Europa mai bine decât noi înșine, care avem nefericirea să trăim în această monarhie pe terain.

Români fiți trezi și cu ochii în păcu, căci poporul public se apropie. *Acelaș.*

CRIZA.

De două trei zile încoaci, decând durează desbaterile în Reichsrath asupra propunerii lui Derschatta, s'a făcut mai multe enunțațiuni, de cătră persoane competente cari au făcut să scadă cel puțin cu 50% speranțele șovinistilor.

Nota nouă a situațiunei în Budapesta e pesimismul; acum puțin mai cred în realizarea aberațiunilor kossuthiste. Monarhul, după cum se zice, vine cu pian hotărât și se crede că în săptămâna aceasta se va rezolva în ori-ce chip criza.

Nu sunt concesioni

Ni-se scrie din Viena: Regele sosește Sâmbătă seara în Budapesta, unde va petrece două săptământ. Nu e imposibil însă că-și va mai prelungi șederea în Budapesta. Din isvor absolut autentic Vă pot raporta că Regele nu va face nici o concesie pretenziunilor șoviniste și cel mult lucruri nefinsemnate, la drapele și insignii li-se va face ceva concesione. Aici așa se crede că M. Sa va dezigna pe contele Andrassy Gyula, pe baza unui program înainte stabilit de Coroană. De sine înțeles că programul acesta nu va fi primit de coaliție.

Dacă prin urmare nu isbutește un cabinet de coaliție, atunci e planul să se încredințeze misiunea unei persoane indifferente care ar avea mandatul să câștige așa numitele «Staats nothwendigkeit-uri și să prepare țeara pentru noul alegeri. Dieta, în 4 April, dacă opoziția în adevăr ar voi să înceapă discuțiunea la Mesagiu, va fi prorogată prin autograf regal.

Ministrul landwehr-ului contra Ungariei.

Schönaich, noul ministru al landwehr-ului, a făcut interesante declarațiuni, cari

au produs penibilă impresie în kossuthiste. Schönaich a răspuns vieuu. unui jurnalist următoarele:

— În criza ce s'a desfășurat, chestiune este unitatea armatei. Că un fac doi, asta trebuie să o înțeleagă fie-că dacă n'ar fi familiarizat cu strategia și militară. *Susținerea unității armatei este noastră preocupare și așa se vede, că această părere dominantă. Din motivul acesta s tuam, că în cazul separațiunii teritoriului este imposibil a menține unitatea armatei unitatea teritoriului vamal și unitatea sunt în așa raport între sine că una este cinșa celeilalte.*

Concesiunile militare, date Ungariei, programul comisiunii de nouă a partide beral, sunt foarte mari, dar aceste totuși nesc unitatea armatei. Readucerea ofițerilor ghiași, în regimentele maghiare este asemenea punct de vedere militar regretabil, dar mult decât dubios, că dispozițiunea aceea avea rezultatul dorit de ultraștii maghiari.

Ce privește chestiunea drapelului și niilor, amintesc că pe vremea Maria-era verde, altădată de altă culoare. Dacă și acum culoarea drapelului, pe cum, al corespunzător dreptului public maghiar, asta tot nu vom fi nefericiți; lucru de este să exprime vâdit ideea unității.

În chestiunea de limbă a comanda s'astepte nici un fel de schimbare. După pentru schimbarea limbii de comandă, bui schimbată și limba de serviciu. Dacă data în regiunile superioare a hierarhietare ar scădea cunoștința limbii intergermane, atunci ar fi îngreunată comunicăsimplemente redusă la imposibilitate acarmatei. Dacă n'ar fi limba de comandă mană, atunci cu încetul ar dispărea din mente limba intermediară germană, ceea ce fi la tot cazul primejdios din punctul de al capacității de luptă a armatei. Să tați numai, că pentru aceea că limba de este germană *cultivăm noi și limba mazăsoldaților. Acele ordine de zi, de să se prezinte în*... asta și asta stați așa ș'asa, se fac și în limba lui soldatului și în fața dușmanului, ordine scurte asemenea se fac și în limba Comanda însă trebuie necondiționat să fie pentru-că e natural, că diferitele naționalități armată se pot înțelege într'olaltă numără țeste.

Din războiul din Asia orientală învățat, că în serviciul de recunoșcare portant că avangardele se știu înțelege comandantii. Dar pot vorbi și din pro

pada deasă scârțâie sub picioare și potolește freamătul surd al pădurii.

În mijlocul copacilor, se înalță elopotnița unei mănăstiri vechi de care atarnă stalactite de ghiată. Călugărul bătrîn, care mă călăuzește are o rasă lungă neagră pe care, când străbate curtea ca să-mi arate capela cea veche joasă și bolțită, întunecată de tot de frestre de un verde închis, cari îmi amintesc bisericile mănăstirilor dela muntele Athos, zăpada îi face ca o podoabă de de hermină. Străbat singur acest deșert, mărginit din toate părțile cu munți, ale căror vîrfuri sunt ascunse de bruma crnei. Căți-va soldați, îmbracăți în mantale întunecoase se plimblă tăcuți împrejurul tunurilor corpului de gardă; par'c'ar fi un avant post din Alassa.

Gubernatorul mi-a arătat saloanele palatului, galeriile căptușite cu lemnării grele întunecate și cizelate, cabinetul de lucru, biblioteca, ale cărei cărți sunt, în cea mai mare parte, franceze, budoarul Reginei, în care au rămas fotografiile de ale prietinelor, o aquarelă începută, cărți deschise. Orga, pianul, șevaletul de muzică, etagerele încărcate cu volume, masa gata pentru lucru, paleta garnisită de culori, armoniul încă deschis, totul arată munca neobosită, și rodnică și regulată.

Estrada unei orchestre arată succesul matineelor muzicale, și gusturile artistice ale muzel de aici Un teatru mic cu scena grațioasă, așezată în fața sălei mobilate cu fotolieri, în care pot să încapă vre-o 80 de invitați privelegiați.

În cabinetul Regelui, biuroul e simplu, sobru, masa unui soldat, a unui gânditor, a unui om de stat înțelept.

În România, Curtea e mai gravă decât orășul. Poporul e vesel, impresionabil, prieten al plăcerii: suveranii temperează aceste înălțări ale unui popor de trei-zece de ani. Carul are armăsari aprinși dar conducător înțelept; și totul merge bine. Țeara face impresia încântătoare de viața comodă, blândă, de o potrivă, prosperă. Francezii nu se simt de fel străini în România; sunt cași în țeară lor; limba lor o cunoaște toată lumea. Își găsesc tovarăși de studii, prieteni.

Înlăturarea germană câștigă teren acuma și pe noi ne înlătură dela treburi; dar sperăm că în arte, literă, simpatie, tot noi vom ocupa locul întâiu. Franția e sora mai mare a acestei nații tinere, și România, chiar de ar fi nemulțumitoare, ar rămânea pentru noi țeara în care numele Regelui Carol, eroul dela Plevna, deșteptă galopări glorioase și lupte frumoase, acele întreprinderi de jertfe, voinicie cari și ne mișcă.

Vă rămânea țeara, cu munții și păduri poetice, prin cari trece alergarea vânătoarelor mari de mistreți și urși a căror vedere deșteaptă în noi tablourile unei vieți energice și viguroase, necunoscută nouă.

Codrii și poezia lor; Carmen Sylva, nume venerat care găsește resunet de admirație și de respect în inimile tuturor popoarelor civilizate cari citesc și gândesc!

În sfîrșit, țeara în care țaranii se numesc în tot Daci, Dacii, al căror nume e despărțit de al lui Traian, acest împărat care aduse pe malurile Dunării oarde de Galii pentru ca astăzi încă Românii să-și poată găsi în Franția o familie veche și un leagăn al lor.

(Gil Blas. — Leo Claretie).

DIN VREMURI.

*În hlamida nopții stropită cu aur și cu fete
Cetatea-și îmbracă cuprinsul supț farmec
Străjerii dau zvonă, strigând din soroc
În turnul de pază trist cornul pândarului
La Curtea domnească sunt stinse luminile
Copii de casă n'asteaptă cu grijă la scara
Boierii reliși să sosească în rădvan bogat
Și vinul la chef nu mai curge bielșug prin*

Prin săli nu s'aude nici zornet de pinton

*Nici șoapte în taină de dulei sarutări între
Doar luna, privind pe ferești arcuite, cu
Se miră că nu s'a întors încă Stăpânul din*

(Sămănătorul).

CORNELIU MOLDOVEANU

Tablou ! !

Un țaran venind la oraș și văzând în trimă niște fotografii de artă, reprezentând nudități, zise către un orășean, care se întâmplare acolo: Vezi frate, ți-e milă de de femeile astea, ele n'au cu ce să se și-și cheltuesc banii să se fotografieze.

Tablou ! ! !

Intrebare cu rost

D-nu X cu soția d-sale erau în dilator sărel la un bal.

D-nu X: Ce zici tu, dragă, cu ce să mă îmbrac, cu cea decoltată sau cu cea

D-nu X: Cu care vrei. De ce mă

D-nu X: Ca să știu până unde să mă

rientă. La o manevră, un oficer honved mar-
ar mi-a adus un raport, pe care nu l-am în-
și n-am știut face dispoziție, pentru-că eu
numai puțin ungurește, iar oficerul știa puțin
cește. Intre astfel de împrejurări cum poți
dispoziție cu iuteala fulgerului?

Limba de comandă germană trebuie deci
menținem, nu pentru-că am urî vre-o națio-
nate, ci pentru-că aceasta este chestiune de
și pentru armată. Dar ce primejdios ar fi că
concesiunea comanda maghiare, ar veni
ționalitățile Austriei și ar cere, comanda cehă,
cană, italiană. Ofițerii armatei noastre sunt
re distinși, dar totuși nu putem pretinde
dănsii să fie Mezzofanti.

Conșiliu la Kossuth Ferencz.

Sâmbătă după-amiază, comitetul executiv
coalitiei a ținut sfat. Se zice că comite-
și-a stabilit din nou și definitiv progra-

Moțiunea lui Derschatta.

Moțiunea lui Derschatta, de a alege o co-
siune care să studieze pactul dualistic a pro-
o discuțiune foarte animată în Reichsrath.
șefii de partide și-au expus vederile lor,
amind ori respingând moțiunea, nici într'o
re însă aflând simpatii exorbitantele preten-
maghiare. Sunt și supărați foc Ungurii pen-
cele ce se petrec în Reichsrath. Vorbesc
amestec în afacerile unui stat străin, ca și
um indevăr nimic n'ar împoita pe Austria
-ce domni Kossuthiștii vreau să facă în
mata susținută pe speșele ei mai ales.

O afacere urgentă.

Curentul maghiarizării din an în an, ba
lar din zi în zi devine tot mai amenințator.
și a ajuns la punctul, de unde nu-și mai poate
lamba direcția decât în cazul, când i-se va
ne un contra curent cu o mai mare putere.
o putere și rezistență de care lovindu-se acel
rent bolnav și distrugător, să se nimicească și
separă pentru vecie.

Toate s'au pus în serviciul maghiarizării.
ci înaintea lor nu e nimic sfânt, drept ori
man. Conduși de zicala: „scopul sfințește mij-
acele“, pășesc obli în lucrarea lor, fără a ținea
ont de drepturile și binele altora. Ținta lor e
maghiarizarea. Și îmbătați de această fantomă,
u obsearvă, că drișesc sub picioarele lor și
ele mai elementare drepturi ale altora; ale ace-
ora, cari nu voese a se închina acestei nebunii.

La multe probe și ispite am fost espuși. La
nici una însă ca la aceasta, cu care suntem azi
amenințați, căci azi stăm în fața unei amenințări,
care nu numai că e dezastruoasă pentru neam,
dar totodată și din punct de vedere cultural e
foarte periculoasă. Prin proiectul de lege școlar
treac să scoată din școală limba maternă, tot cu
scopul maghiarizării. O procedură mai păcătoasă
nici că ne mai putem închipui. E păcătoasă, pen-
că nu numai că înțește la nimicirea noastră
pe Români, dar e totodată e și un atac necinstit
existința spirituală a omului! Ear contra acestui
atac trebuie aplicate toate mijloacele, spre a par-
aliza întru toate ajungerea acestui scop mârșav.

Cu ajutorul lui Dumnezeu avem azi un nu-
măr frumos de cărțurari între țărani. Ear impre-
urarea aceasta, în starea, în care ne aflăm azi,
poate fi un puternic mijloc de rezistență contra
eturilor atacurilor îndreptate contra noastră. Un
mijloc prin care nu numai că vom pune peatră
e peatră la înaintarea culturii, dar și un pu-
ternic mijloc, de a desvolta simțul național la
opor. Acest simț s'ar desvolta până la acel grad,
e care ar avea să se sfărme toată lupta protiv-
ică a adversarului.

Da, avem un număr frumos de căr-
turi la sate, decât numai, că acest mijloc de
menținere e foarte puțin folosit de poporul nos-
tru. Ear aceasta provine mai mult din lipsa mij-
loacelor de cetit. Foi politice redactate în spirit
știl popular nu avem. Căci cele ce le avem
sunt redactate într'un stil neînțeles de popor de o
arte, ear de altă parte și abonarea lor e foarte
ostisitoare. Seăderile acestea trebuiesc delăturate.
trebuiesc delăturate, pentru-că nu e permis a
ete la ordinea țilii peste mijlocul acesta atât de aco-
odat în împrejurările de acum. Și nu mai virtos,
entru-că țărani cetește jurnalele cu cea mai
are plăcere și interes.

Avem un număr frumos de societăți cu me-
mberi nobile. Nici una însă din ele, în impreju-

rările actuale, n'ar face un serviciu mai bun, ca
societatea, ce ar pune la cale edarea unei foi po-
litice pentru popor. Prin aceasta s'ar face posibilă
comunicarea tuturor afacerilor, ce privesc de a-
proape interesele și binele neamului. Aceasta ar
fi canalul, prin care s'ar comunica poporului toți
pașii, ce sunt a se face în interesul bine price-
put al neamului; ar fi lanțul, ce leagă pe popor
de fruntașii săi. Și în fine ar înlocui pierderea, ce
o suferim în școala prin proiectul de lege școlar
și în biserică prin congrua. Deci edarea foil pentru
popor se impune, ca pânea de toate zilele. Și am
comite cea mai mare greșeală, ba chiar cel mai
mare păcat, dacă am trece cu ușurință peste a-
facerea aceasta atât de actuală; mai actuală de
cât ori care altă afacere.

Prin buna chibzueală, una dintre foile no-
stre politice de azi ar putea lua angajamentul, ca
numărul de Dumineca să fie scris anume pentru
popor. De altă parte abonenții regulați să abică
de acest număr în favorul poporului. Oamenii cu
dare de mână să concurgă cu dinarul lor, ca țā-
ranul să primească acest număr, dacă nu tocmai
gratis, dar pe lângă o sumă de tot bagatelă. Căci
dacă aceasta ar succede, lupta contra maghiari-
zării de sigur va fi încoronată de succes!

I. G.

Consimțim cu ideia fundamentală a au-
torului: să dăm adică de cetit poporului.
Credem însă că și ziarele d'acum sunt destul
de bine scrise, și la nici un caz chiar fă-
când un ziar anume pentru popor, acesta
tot numai de ziarisții d'acum s'ar putea re-
ducta, bunii ori slabi, cum îi avem. De aceea,
lucrul de căpetenie, este să fie sgrinuite
ziarele pe care le avem. Spriginuite puternic,
ele vor putea aduce jertfă pentru a fi la ni-
velul dorit de toți.

Războiul ruso-japonez.

Sub regele Mandciuriei.

Londra. «Morgmitzpost» anunță din
Sanghai, că guvernul chinez l'a denumit pe
Haoerent de guvernator chinez. Ha a vorbit
deja cu ambasadorul japonez din Peking și
călătorește imediat la Mucden.

Planul de silire prin foamete a Rusiei.

Berlin. Lut Lokalanzeiger i-se depeșează
din Petersburg: Comanda supremă a fost
dată numai provizor generalului Linevici.
Indată-ce va fi de 400.000 armată, un mare
duce, ori însuși țarul va lua comanda ar-
matei. Cum se va face însă continuarea
războiului, nu se știe. În Petersburg se zice,
că mergem mai departe. Partida aulică zice,
că să fie părăsiți și Carbinul și să fie lă-
sată armata japoneză să intre în Siberia.
Pace nu se începe. Japonezii nu vor mai
putea susține o armată constantă pe câmpul
de război.

Nouă mari pierderi rusești.

Despre a treia armată rusească, despre
care Kuropatkin era aproape să întrebe la
Petersburg, azi s'a descoperit că deja de
zile întregi nu mai există, pentru-că Oyama
a atacat-o și a nimicuit-o în senzul strict al
cuvântului. Au căzut mai mult de zece mii
de oameni și aproape trei-zeci de mii au
fost prinși.

Evenimentele actuale din Rusia.

(Urmare).

Oamenii cari judecă superficial, oame-
nii ușuratici, emoționați îndeosebi de rugul
fratricid comis nu de mult la Petersburg și
pe toate evenimentele, cari însoțiră astă crimă,
cred, că cauza principală a acestor eveni-
mente e în despotismul guvernului rusesc și
că dacă forma autocrată a guvernului rus

ar fi înlocuită cu forma constituțională sau
republicană, nu s'ar mai putea repeta ast-
fel de evenimente.

Însă răul principal dacă îl pătrundem
cu atenție întreagă importanța, de care su-
fere acum poporul rus, nu e în evenimen-
tele din Petersburg: are să fie căutate în
războiul rușinos și crunt, început cu uș-
urință de o samă de oameni imorali. Acest
războiu a omorât și mutilat sute de mii de
Ruși și amenință să omoare și mutilaze cel
puțin încă atâția; el a ruinat nu numai pe
oamenii din generația de acum, ci și gene-
rația viitoare, care va fi strivită de enorme
imposiții sub forma de datorie și perde su-
fletele oamenilor depravându-i. Ceea-ce s'a
întâmpat în 9 Ianuarie în Petersburg, nu
poate fi comparat, cu ce se face aici. În
războiu se omoară și mutilează de o sută
de ori mai mulți oameni. Și pieirea acestor
oameni nu nu numai, că nu revoltă socie-
tatea, ca și masacrele din Petersburg, însă
cel mai mult o înfățișeazăcu indiferență, alții
cu compătimire.

Acest rău e oribil! Dacă se vorbește
despre năcazul poporului rus, trebuie să se
vorbească de război; evenimentele din Peter-
sburg nu sunt decât o circumstanță acce-
sorie, care întovărășește răul profund și dacă
e să căutăm mijlocul de a-l scăpa de aceste
rele, trebuie să aflăm un astfel de mijloc,
care-l scapă de ambele de-odată.

Schimbarea formei despotice de guver-
nament în formă constituțională ori republi-
cană nu va elibera Rusia nici de unul, nici de
altul. Toate statele constitutionale, întocmai ca
și Rusia, se înarmează nebunește și când le
trăznește în cap celor, ce cărmuesc, trimiț
poporul în lupta fratricidă: războiul din Abe-
sinia, din Transvaal, războiul Spaniei cu
Cuba și Philippine, războiul chinez și tibe-
tan, războiul contra populațiilor Africei, tot
războaie purtate de guvernele cele mai con-
stituționale și cele mai republicane; și tot
aceste guverne înăbușesc, când cred, că-l
de lipsă, revoltele și manifestațiunile vointei
poporului. Când ei le consideră de viotarea
legalității, va să zică, de aceea, ce guvernele
în un moment dat consideră drept lege.

Când în un stat, ori-ce constituție să
aibă, puterea e menținută prin violență și
poate fi acaparată de ori-ce oameni, prin
ori-ce fel de mijloace, ori care ar fi forma,
totdeauna vor fi posibile evenimente ca acelea
ce se întâmplă azi în Rusia — război și
represia revoltelor.

Așa că importanța evenimentelor, ce se
petrec în Petersburg nu e de loc aceea, ce
o cugetă oamenii ușuratici, adecă că ei ne-au
arătat fărădelegile nespuse ale guvernului
despotice rus și care prin urmare, trebuie să
încercăm să-l înlocuim prin un guvern con-
stituțional. Importanța acestor evenimente e
cu mult mai mare: din actele guvernului
rus, deosebit de prost și grosolan noi vedem
mai clar, decât din actele altor guverne fără
de lege și inutilitatea nu a cutărui guvern,
ci peste tot a tuturor guvernelor, va să zică
a unui grup de oameni, cari pot să supună
voinții lor voința majorității poporului.

Raportul, situațiunea și impresiile Ru-
șilor, Europeanilor și peste ale Americanilor
sunt de tot analoage cu acelea ale celor
doi oameni veniți în templu și de cari ne
vorbește evangelia lui Luca, cap. XVIII,
vers 10—11—13.

În Anglia, în America, în Franța, în
Germania, fără de legea guvernelor e așa
de bine mascată, că cetățenii în naivitatea
lor în fața evenimentelor din Rusia își în-

chipue, că numai în Rusia se întâmplă așa lucruri, și că ei înșiși se bucură de libertate absolută și n'au de loc lipsă să-și amelioreze situația, va să zică, ei se află în cea mai escesivă sclavie; sclavagiul acelora, cari nu înțeleg, că-s sclavi, ba încă-s mândrii de situația lor.

Din acest punct de vedere situația noastră, încât pe noi ne privește, e cu mult mai penibilă în acel înțeles, că violențele comise sunt mai mari, și de altă parte mai bună, fiind-că noi, înțelegem foarte bine, ceea-ce se face; și iată: fie-ce guvern susținut prin forță e în urma firei sale, un mare biciu inutil și de aceea datorința Rușilor și a tuturor oamenilor aserviți de guverne e nu de a înlocui o formă de guvern prin alta, ci de a suprima ori-ce guvern.

În reasumat opinia mea asupra evenimentelor actuale e următoarea: cărmuirea rusă, ca ori-ce cărmuire — americană, franceză, japoneză, engleză — e un hoț oribil, inuman și neputincios, a cărui activitate făcătoare de rău se manifestă neîncetat. De aceea toți oamenii cuminți trebuie să încerce din toate puterile a se scăpa de ori-ce guvern, după-cum Rușii trebuie să se scuture de guvernul rus.

Pentru a te scăpa de guverne nu trebuie numai să lupți contra lor prin mijloace esteriore (ridicol de neputincioase față de mijloacele de cari dispun guvernele), nu trebuie să iai parte, nu trebuie să le susții și atunci ele vor fi nimicite. Și pentru a nu participa la guvernare și pentru a nu le susține, trebuie să fi scutit de slăbiciuni, cari duc oamenii în bratele guvernelor și-i fapt ori sclavi, ori participantii săi.

A fi scutit de aceste slăbiciuni nu-i posibil, e posibil numai dacă și-a stabilit omul raportul față de Tot, va să zică față de D-zeu și cel-ce trăește după legea unică superioară, care să desfășură din acest raport — e posibil pentru omul religios și moral.

De aceea cu cât mai mult văd oamenii și simt clar fără de legea guvernelor — după-cum noi Rușii acum, — cari simțim limpede, ca și pe o boală, răul guvernului nostru stupid, crud și mincinos, care a dus la peire sute de mii de oameni, care ruinează și depravează milioane de oameni și provoacă acum pe Ruși la fraticid — cu atât mai cu încăpăținare trebuie să încercăm a stabili în noi o conștiință limpede, fermă, religioasă, cu atât mai scrupulos trebuie să împlinim legea divină care se desfășură din această conștiință și care pretinde dela noi nu transformarea guvernului existent, ori stabilirea acestei organizații sociale, care, după părerile noastre mărginite, ar garanta binele general, însă care pretinde dela noi un singur lucru: perfecționarea morală va să zică eliberarea proprie din toate slăbiciunile, vitiurile, cari fac din noi sclavi guvernelor și complicii crimelor lor.

(Le Courrier E.)

Leo Tolstol.

(Va urma).

Căderea Mukdenului.

Isolarea generalului Lenevici. O armaată în retragere e tocmai ca un riu revărsat, de oare-ce își pierde coesiunea adincă, și să împrăștie la întâmplare mai mult împinsă de vrășmaș de cât

condusă de comandant. Acest adevăr, dovedit în atâtea rânduri de istorie, e întărit din nou și de evenimentele dela 9 și 10.

După părăsirea Șahoului, era vorba cu generalul Kuroki să taie armatele a 2-a rusești drumul spre Fușun și s'o îndrepte spre Mukden. Acest ordin, — pe care G. Bernet îl numește în „Le Temps“, de unde luăm aceste date, de „disecție strategică“, îl conduse, noaptea următoarea, pe dinaintea Fulingului și Kudiasamului, iar în ziua de 9, la trei dimineața îl făcu stăpân pe punctul Tita. Cu chipul acesta armata întâia rusească rămânea izolată: poate că chiar și corpul generalului Dembovski, chiar, pe care câte-va depeși îi semnalaseră ca fiind la Fuling, era în parte alungat spre Mukden. Armata lui Kuroki, pătrunzând în inima dispozitivului rusec, își împrăvia misiunea particulară care corecta în a împinge la nord armata generalului Lenevici.

În jurul Mukdenului. Cu toate aceste, silințele japoneze din regiunea Mukdenului au dat pe față intenția mareșalului Oyama de a face încă o tăere strategică în dorința unui succes mai mare. Stăpân pe drumul dela Fușun, dorea să stăpânească și pe cel dela Tielin și astfel să impresoare de toate părțile masa trupelor rusești întrunite împrejurul Mukdenului. Frontul luptei în momentul acesta ar fi fost un fel de punct de întrebare răsturnat care pleca dela Fuling și se sfârșea în regiunea Tielinului.

Pentru ca retragerea să li-se fi putut tăia tuturor trupelor, operația ar fi trebuit săvârșită cam prin regiunea Tautun, Santiasa și Uantșentun. De aci au decurs silințele imense și împotrivirea desnădăjduită desfășurată în ziua de 9 pentru stăpânirea acestor puncte; Santiasa luată de Japonezi dimineața, a fost reluată de Ruși după amiază.

Celelalte vicisitudini ale luptei nu se cunosc; se știe numai că această bătălie supremă a fost cea mai măreață și violentă din tot războiul. Artileria japoneză, desfășurată pe un arc de cerc de 20 klm., sosea în sfârșit înaintea întăriturilor rusești ridicate în fața Mukdenului și a marginilor orașului; în vreme ce se trăgea spre fundul tabloului. În planul întâiu se lupta cu granate și baloane pentru cucerirea satelor; Yukuantun a fost timp de doi-spre zece ore teatrul unui „corp la corp neîncetat.

Părăsirea Mukdenului. Peste această furtună se deslănțuî alta; în timp de două ore, mulțumită unor nori de nisip, lupta încetă și retragerea se putu continua.

Kuropatkin se folosi fără îndoială de aceste ore prețioase. Mulțumită unor împrejurări favorabile, armata a treia a putut fi transportată la nord într'un timp relativ scurt în vreme ce armata a doua și rezervele acopereau acest marș retrograu și continua să combată la vest. În dimineața zilei de 10, mecanismul acestei manevrări descoperise Mukdenul, în care Japonezii pătrunseseră pe la 10 ceasuri dimineața.

Acest eveniment s'a petrecut ceva mai de vreme de cum se aștepta și fără multă osteneală.

Pe cât se pare, Mukdenul acoperit de o armaată și traversat de alta, n'a fost în fond aparat de nici una. Se poate de asemenea, ca brazda făcută în ajun în dispozitivul rusec dela Tita, să fi scurtat apărarea. Teama unui dezastru prea sigur și loviturile repetate dela Santiasa și Uantșentun trebuie să fi tirat spre nord pe generalul Kuropatkin mai iute de cum ar fi voit.

Retragerea trupelor rusești. Ori-ce s'ar zice, retragerea generală s'a făcut repede de tot: armata a treia a pornit de pe marginele Șahoului în ziua de 8 dimineața și a ajuns la nord de Mukden după patru-zece și opt de ceasuri, adevărat a parcurs două-zece și doi de klm. în două zile. După o oprire nevăgătată în seamă pe marginele Kunhoului și urmată numai decât de retragere definitivă, a lăsat Mukdenul să cadă în mâinile vrășmașilor ca un fruct copt. Japonezii au pus mâna, cu acest prilej, pe o pradă bogată în material și poate chiar și în prizonieri.

Se crede de asemenea că fracțiunile întregi trebuie să-și fi depus armele, prinse în turlă-mășagul leptei, înaintea de a fi putut să părăsească

pământul ce-l apărau de cinci zile cu atâtea vierșunare.

Nu se cunoaște adevărul exact asupra punctului, dar se poate spune că față de giul fără margini, suferințele îndelungate dintră lor neclintită, trupele rusești n'au nici înfrângerea, nici capitularea.

Ele au cu atât mai mult dreptul de desărcina de căderea Mukdenului, cu cât, eșite din cuptorul acesta, vor trebui să vadă de noi sacrificii până ce se vor înla căminurile lor!

Dincolo de Sintaitse vor avea parte fază scurtă de adâncă; acolo acoperiți de tul mai restrins care se întinde dela localitatea aceasta până la Liao, având munții la spate, cavalerie și flanc-gardele dincolo de fluviu putea respira o clipă; dar numai după ce înainta mai spre nord, vor putea fi din ce mai pe deplin în siguranță.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 20 Martie

— Așezarea crucii la biserica zidită din Comlăuș. Eri d. a, la 3 s'a așezat sfânta cruce pe turnul noii biserici din Comlăuș.

Actul sfințirii l'a săvârșit părintele cuția cu mare asistență. Public mare loc și jur a participat. Crucea a fost în atelierul lui Mártonffy Viktor, din

Statistica baronilor lui Tisza. Mare record a ajuns contele Tisza cu baronii și fabricația de nobili. Dela începutul lui până în prima Martie 1905 o sută două-sprezece distincțiuni a publicat foaia oficioasă. Dintre acestea 71 sună nume străine. E interesant a mână activitatea aceasta a lui Tisza cu acesorilor săi. Pe vremea guvernelor mai cădeau pe o lună mediu trei nobili, sub și *Wekerle* doi, sub Száll numai unul. Pe modestet președintelui s'a urcit mărul iar la trei. Khuen n'a făcut nici un baron. Tisza întreit îl întrece și pe Bánffy.

— Iubileul unui învățător harnic. Acest titlu „Gazeta de Duminecă (Șimleu)“ în 28 Febr. n. dl învățător Atanasie Lupan Baiașprie și-a sărbătorit iubileul de 50 ani și 32 a dascălii sale dimpreună și nou născutului său băiat.

Această sărbătoare a fost una din cele frumoase și plină de iubire frățească, pentru au participat la dansa — condusă de o și stimă vrednică de viața iubilantului — ce are jurul acesta mai nobil și inteligent, tând astfel simpatia și iubirea sa față de mai vrednic și iubit învățător român; dem strând și aceea, că nu este adevărată afirma aceea, din partea unora colegi, că preoții nu simpatizează cu învățătorii și că învățătorii nu stimează pe preoții lor. Aici, ba în general în tractul Baiașprie, aceasta boala — mai de când în acest tract a intrat părintele și cu și învățătorul Lupan, domnește o coregere frățească între preoți și învățători.

În sus numita zi ne-am coadunat la ospitală a iubilantului cam la 50 persoane și jur și din comitatul vecin, dintre cari am nat pe iubitul și simpaticul protopop Breban, Dr. Vasile Lucaciu, părintele Cherecheș, părintele Nicolae Lupan, părinte Iuliu Șuran, păr. Sandru Pop. par. Tit mian toți cu onoratele d-lor doamne și Apoi nănașul și iubitul sau prieten dl lip, dl Simeon Lupan teolog și o frumoasă cietate de domnișoare.

— „L-a făcut scăpat pe împăratu“. Pe Lazar multă vreme nu-l vor putea uita tenii. Vesel și șagalnic cum era nu o rămas după dansul, ci fie-care știe povestea ceva despre humorul lui, ce nu l'a părăsit la ceasul morții. Se zice, că simțindu-și

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv dela magazinul de stoffe pentru domni*, unde se poate economiza 35%.

1. — Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și de Brünn.

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER.

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

SPECIALITĂȚI de STOFFE ENGLEZE COLORATE PENTRU VESTIMENTE

lăsat să-l cheme la pat pe întreprinzătorul de pompe funebre Csutak și s'a târguit dânsul asupra prețului înmormântării sale.

— Dacă nu-mi faci înmormântarea cu cămășă, chem pe Limbek! — a zis, cătră întreprinzător ca și cum nu de a sa ci de a altui înmormântare ar fi fost vorba.

Câte-va clipe 'n urmă apoi, a cerut să i-se lumineze pe care lănd-o 'n mână s'a lungit pat într'o atitudine oare-cum de așteptare. După moartea, care nici n'a întârziat de cât câteva minute.

Intr'un cerc de prieteni, cari reîmprospătau în cafeena glume și posne din viața-l, am auzit povestirea de mai la vale, pe care Lazar lăsa pe auzul adese-orî. Un țăran din satul V. a scris o jalbă la Țarul Rusiei, în care pâră pe guvernul nostru. I-se făcuse ceva nedreptate și el nu avea nici una, nici alta ci de-a dreptul la Țarul Rusiei, pe care-l credea mai mare domn decât pe împăratul. Curtea din Petersburg, după ce a primit jalbă, a retrimis-o Țarului din țară, ear acesta la rândul său a trimis-o ministrului unguresc, ministrul fișpanului, fișpanul Țarului din sat, ca să caute pe autor și să-l caute e în treabă.

Notarul l'a și chemat pe țăran și a început să-l sperie, mai să-l certe, și la sfârșit să-l sfătuiască să nu facă lucruri d'aceste, să nu ajunge la năcaz și altele.

Leșind țăranul dela notar îl întreabă alții ce știau de treabă:

— Dar, ce-ai isprăvit bade Toader?

— Ei, iată, atâtea mi-a tot vorbit notarul, una și alta, mai câr mai mâr, pân' ce făcu jalbă pe împăratul.

— Noi și ei. Fă-ți de trei ori cruce, ca să te protejeze unel minunății și apoi citește ce zice în cartea o foaie din Budapesta. Noi știm astea vremuri vechi ei par'că numai acum le excelează când scriu următoarele:

„Azi dimineată m'am urcat într'un tramvai electric, la încrucișarea străzii Podmaniczky și a bulevardului Terezia. Era interesant să văd noi, căci vedem mosaliri străini, țăranii care par'că din comitatul Timis. Cu totii mergeau la spitalul Sf. Stefan. N'am băgat de seamă, să fi fost și bolnavi între ei. Poate că erau pe al lor, în spital. Unul dintre ei a căzut din buzunar și a întins-o conductivitate, dar acesta l'a întrebat că ce bilet să le dea. Conducătorul n'arătă, că ar fi aplicat să cească și peste tot nu făcea taină din împrejurări, că nu-l place nația asta, care i-a ocupat toate locurile.

Pe câte unul îl mai bufniă în coaste: „Mai puțin, șezi și tu!“ Și mormăia: — Dumneavoastră!!

Românii sunt un popor blând. Vorba ungurescă n'o 'nțelegeau, au observat însă că biletul conductorului nu e de loc prevenitor. Când țăndra (șuba) lor nu e pe placul conductorului. Celălalt public din cupeu — să te întreba — era cu mult mai îngăduitor. Aceia cari vorbeau câte-o vorbă le mai ajutau să se 'nțeleagă, ba un domn care s'a scandalizat că ce vorbe se face între oamenii cari plătesc cu bani, a protestat contra grobianității.

Românii tăceau îndărătnici și mulcomi. După teatrul popular m'am scoborât. Mai puțin nu știu, ce s'a mai întâmplat cu ei. Nu e caz mare și totuși e mare. Naționalitatea, dela opincă până la vlădică, se plângă contra noastră. Și cu motive și fără de motive.

Suntem îngânfați și reci față de ei. Le spunem că noi suntem domni, ear învinuirile niștim. Adevărit, că și solgăbirăul e deja modern și că nu izbește cu biciul în gâtul tăl și că unguorul e loial în toată privința. Mă în nume de rău, că nici tu domn nici eu nu s'apropie de noi cu încredere. Căci Budapesta e centru țării... în vremea asta se vorbea la gara de vest șase țărani români din țară, căruia îi pun în palmă creierii și îi suduie.

Și se perde toată cauza naționalităților, căci înainte unel călăuz de tramvai, care vizează pe biletule cu aer de aristocrat înfumat, se vorbea umblăm să îndulcim poporul. Celălalt dintâi pas întâmpină îngâmfașă. Vine el și încoace dacă tocmai are nevoie, dar noi rămânem străini de inima noastră.

Creșterea emigrărilor din Ungaria. „Lloyd“ publică într'un număr mai re-

cent o corespondență din New-York, care conține date importante cu privire la numărul emigranților din Ungaria în America.

Extragem din această corespondență, trimisă la începutul lunii Februarie din New-York, următoarele amănunte:

„Din datele statistice publicate de secretarul general al emigrărilor Sargent, asupra numărului emigranților în luna Decembrie 1904, reiese o creștere îngrijitoare și totodată surprinzătoare a emigranților din Austro-Ungaria. În anul 1903 au sosit pe teritoriul american 20.000 emigranți, iar în anul 1904 41.000 și îndeosebi din Austro-Ungaria și Rusia.

„În Decembrie 1903 au sosit 10.431 cetățeni austro-ungari, iar în anul 1904 23.533 persoane, adică o creștere de 120 la sută. Din cei 23.000 de emigranți fac parte 16.000 cetățeni ungari; iar restul se recrutează în deosebi din Galiția.

„Cauzele emigrărilor din Austro-Ungaria — zice statistica — sunt a se căuta în împrejurările nefavorabile agricole din această monarhie, cari au fost agravate prin recolta slabă a anului 1904. La aceasta mai vine apoi propaganda cea mare ce s'a făcut de către agenții liniilor de navigațiune. Aceasta rezultă îndeosebi din rapoartele consulilor și ale funcționarilor însărcinați cu afacerile de emigrare.

Înainte de încheierea contractului cu „linia Cunard“ nu s'au tolerat în Ungaria agenții de emigrare. Acum însă, de când biuroul biletelor de călătorie a luat în mână conducerea emigrărilor, acestea se țin lanț și mulți cari nu s'au gândit de loc la emigrare, sunt sfătuiți de prietini de a emigra în grupuri mai mari, reducându-li-se astfel cheltuielile după tariful stabilit. Vapoarele Ultonia și Slavonia, aparținătoare „liniei Cunard“, au sosit săptămâna trecută cu 3400 emigranți din Fiume. Din aceștia, peste 500 au fost reținuți locul și trimiși înaintea comisiunii așa numite Special Inquiry. În genere numărul cetățenilor ungari, opriți în drum este foarte mare și mulți dintre ei trebuie să se reîntoarcă cu femeii și copil înapoi în patrie, unde și-au vândut totul.

Dacă întrebi, zice corespondentul, pe funcționarul cari controlează emigrările, de cauza pedicilor ce se pun în deosebi emigranților din Ungaria, el îți răspund fără înconjur, că n'ar fi permis a lăsa să se așeze în America nici un emigrant dintr'o țară în care se face speculațiune din emigrare.

Situațiunea este deci cât se poate de tristă și desolată pentru emigranții ungari. Sătuiim deci — zice corespondentul — pe toți, cari nu dispun de bani destul sau de prietini în noul continent, să nu plece de acasă, că vor fi reținuși.

Este dorința preoților, învățătorilor și în genere a cărturarilor noștri, de a atrage atențiunea oamenilor din popor, cari vreau să emigreze, asupra acestui lucru, ca să nu se nenorocască și să rămână străini în țară străină și lipsiți de ori-ce ajutor și sfat.

— O carte bună. A apărut în tipografia „Poporul Român“ interesanta și instructiva carte: „Cum au luptat?“ Această carte scrisă pe înțelesul țăranilor este o oglindă fidelă a luptei noastre electorale din toate cercurile. Cuprinsul: 1. Cătră cetitorii 2. Conferența națională din 1881. 3. Conferența electorală din 1905. 4. Candidații partidului la alegerea din anul 1905. 5. Deputații aleși: (Articolii separați despre lupta din cercurile deputaților aleși, cu fotografia lor.) Dr. Nicolae Comșa, Vasile Damian, Dr. Teodor Mihalyi, Dr. Aurel Novac, Dr. Stefan C. Pop, Ioan Rusu Șirianu, Dr. Ioan Suciu, Dr. Aurel Vlad. 6. Alegerea dela Sebeșul-săsesu. 7. Alegerea dela Cebul-Silvanioș. 8. Spicuirii din legea electorală. 9. Listele electorale. 10. Alegerea. 11. Opreliști și pedepse. 12. Corupțiua. 13. Statistică foarte interesantă despre rezultatul alegerilor făcute în cercurile românești. Preț 40 fileri, plus poșta 10 fileri.

— Căsătoria lui Marconi. După o depeșă din Londra Vineri a fost cununia lui Marconi cu miss O'Brien. Părechea tinără a căpătat nespuse de multe telegrame de felicitare. Darul de nuntă al miresei e o jumătate de milion de coroane.

— Gapon nu a murit. Din Paris se anunță, că Gapon trăiește și e în deplină siguranță.

— Emigrare. Ce fericit se simte omul aici la noi, dovada cea mai bună o dau dese emigrări, cari se repetă zi de zi în proporții tot mai mari. Amintiserăm mai zilele trecute, că cu

grămada părăsesc oamenii pământul acestei țări, se duc să-și caute fericirea prin alte locuri, par'că ar vrea să desmintă vorbă — *extra Hungariam non est vita*. În 14 l. c. 93 persoane au plecat din comuna Bossács în America și faptul zilnic se întâmplă. Pe vaporul Pannonia, ce a plecat Vineri cătră America, au fost 1671 locuitori unguri.

— Hoț — filozof. Se scrie din Paris următoarele:

În Amiens curtea cu jurați pertractează procesul unei bande de spărgători, al cărei cap, cu numele Iacob, prin declarațiunile sale a făcut să-și petreacă nu numai publicul ascultător, ci pe toți, cari citesc ziare. Iacob primește răspunderea pentru tot, cu ce e învinuit, dar respingând ordinul neme de hoț, se declară *anarchist*, care din nemulțumire față de împărțirea mizerabilă a societății omenești recurge la drasticul mod al spargerii, hoției. De altcum e om șcuminte și cetit, care citează pe Moliere, biblia și — pe Nietzsche, cu intreruperile-l glumețe necontentit conturbă cursul pertractării, sau ține prelegeri filozofice și istorice, dar în continuu are grijă, să-și exprime disprețul față de juri, pe cari îl consideră de slugi plătite ale capitalismului. Fiindcă cauza primordială a fiecărui rău e capitalismul și dacă vr'un mortor, spune, că banda i-a furat ceasul, Iacob răspunde:

— Omul cinstit, muncitor n'are argintării. Argintul e proprietatea capitalismului și proprietatea e — furt. Va se zică eu am îndeplinit funcțiua judelei, când bunurile apropiate pe nedrept le-am roadus între oameni.

În chipul acesta explică el, cum a devenit hoț. Apoi franc își spune păreriile despre chestiuni detaliate.

Între victime s'a prezentat ș'un preot, ale cărui biserici au fost total jefuite de bandă. Iacob avea adevărată predilecție pentru biserică. Podoabele altarelor îl atrăgeau mai tare, decât pe sufletele pioase. Fasiunea preotului a fost bun prilej pentru Iacob, ca să-și spună păreriile despre preoți:

Dacă aș voi să înșir toate actele criminale, ce le-au comis preoții în numele sfânt al lui Dumnezeu, ar trebui să vorbesc o zi întregă. Religia a murit, a omorît-o știința. Ear cătră cadavre din principiu nu vorbesc. Sub pretextul, că pregătesc pe oameni pentru viața cealaltă, popii și-au ngrămădit loruși comori pe această lume. O știu foarte bine, fiindcă am jefuit foarte mulți preoți. La fiecare am găsit casă de bani, la alții și mai și zeu, nu heringi uscați erau în ele! Am aflat sumulițe drăguțe.

Când s'a prezentat un martor nobil, Iacob s'a rostit așa nobilimea a trăit zece secole numai din jaf. Căci domni nobili n'au făcut altceva, decât au jefuit poporul. Și azi mai suspină după vechea pompă și mărire și-și dau în căsătorie fețele negustorilor de porci din America.

Când l'au tras la răspundere pentru că a pus foc, Iacob a zis:

— Ce-mi faceți gură pentru o zdreanță de casă, când de aprinderea unei țări întregi, ce a făcut-o „marele rege Ludovic XIV în Plalz, vă minunați, ca de o faptă eroică!

E un om curios Iacob. Cinismul lui însă nici nu-l ajută, nici nu-l strică, căci cetățenii, ce vor judeca asupra lui nu-l uita nici când curioasa-l filozofie despre dreptul de proprietate și Iacob, vestitorul libertății va fi silit să-și petreacă restul vieții închis între patru ziduri.

— Călindar din orologiu. De multe ori ar vrea poate să știe omul, că oare-care dat pe ce zi cade și nu are la îndemână călindar. Deși nici nu trebuie, ca să aibă. Ceas de buzunar are mai fiecine și acesta prin o anumită procedură poate fi transformat în un vecinic călindar. Sub cele 12 cifre ale oarelor scriem numărul zilelor, ce au trecut dela ultima Duminecă până la sfârșitul lunii respective. Deci pe 1905:

I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. X. XI. XII.
3 3 6 1 4 6 2 5 3 5

Luna sub care nu e scris cifra arabică, s'a început cu Duminecă. Ca să știm ziua căutată, adaogem la numărul căutat cifra arabică de sub lună și suma obținută o dividăm cu 7. Lucrul e foarte simplu. Să-l deslușim prin o pildă. Pe ce zi cade 8 Novembre?

Sub XI e 3 și fiindcă e vorba de 8, le adunăm = 11. Dividăm cu 7; rămâne 4. Deci 8 Novembre cade pe a 4 zi a săptămânei, adică Mercuri. Sau: pe ce zi a căzut 17 Martie? $17+3=20:7=2$, deci restul 6 ne spune ziua: e Vineri.

— **Mulțămită publică.** La fondul „Masa studenților“ dela gimnaziul din Brad au intrat următoarele dăruiri benevole:

1. Dela „Crișana“ soc. de cred. și economii Brad 100 cor. 2. Dela „Zirândeană“ soc. de cred. și econ. Băiță 20 cor. 3. Dela „Cordiana“ soc. de cred. și econ. Fofeldea 10 cor. 4. Dela G. orgiu Popovici, preot gr.-or Cliciova drept cunună eternă pentru soția sa, Floare Popovici născ. Albulescu 25 cor. 5. Dela Ioan Perian, paroch în Criștior bine facător pe viața 20. Marinimoșilor binefacători li-se exprimă mulțămită profundă.

Brad 5/18 Martie 1905.

Comisiunea administrativă.

— **Revista noastră sub direcțiunea doamnei Constanța Hodoș dela 15 Martie va începe să apară la 1 și 15 a fiecărei luni. Abonamente: Un an 7 lei, șase luni 3 50 lei, ediția pe hârtie velină, un an 12 lei, în Austro-Ungaria un an 7. coroane. Un număr (16 pagini) 30 bani. Redacția și Administrația București, Bulevardul Elisaveta Nr. 67.**

— **Un Ovreu curajos.** Ziarele maghiare aduc știrea, că în congregația Iász-Kun-Szolnok-ului onorabilul „părinte al patriei“ Dr. Markbreit Gyula a propus să se trimită o adresă la Dietă, cerându-se ca neîntârziat să se voteze proiectul lui — Berzeviczy.

Onorabilul Markbreit se vede că în felul acesta vrea să mulțumească pe cei 32 Români fără al căror vot n'ajungea deputat în Oena-Sibiului.

În congregație e îndrăzneț onorabilul: o să-l vedem însă cum se va apăra la Curie, unde-l este atacat mandatul.

— **Un congres contra țințarilor.** Țințarii au avut onoarea să fie obiectul de discuțiune al unui congres: aceasta nu trebuie să surprindă pe cititorii noștri, cari sunt în curent cu stricăciunile ce le pot aduce insecte și cari știu că lor li-se datorește transmisiunea cel puțin a boalei numită malaria și a frigurilor galbene.

Acest congres s'a ținut la New-York și s'a hotărât crearea unei organizațiuni permanente pentru a duce lupta contra blestemaților de țințari.

Poate că n'ar fi rău să se institue și în țara noastră o asemenea organizațiune spre a feri pe țărani de malarie și de friguri, provenite de sigur din microbii bălților importate de țințari.

— **Comerciu Exterior german.** În decursul lunii Ianuarie, comerțul Germaniei a fost: Importul: 3.608.436 tone contra 3.283.033 tone (1903). S'au importat petre prețioase, cereale (cu 113.060 tone plus) etc.

Exportul: 2.761.656 tone. contra 2.955.964 (1904) și 3.194.758 (1903) tone. S'au exportat secară mai multă de cât ori când, dar cărbunii, lemnăria, fer articolele de fer au scăzut.

Important. Damele știu mai bine, ce important e a avea o față drăguță, ten sănătosă ce putere, ce comoară înseamnă aceasta, ce preferită e o damă frumoasă. A fi frumoasă e totuși o problemă, mare nu ajunge, de e cineva drăguță, de posede un esterior plăcut, feș și simpatie la temperament, lucrul cel mai important, e curățenia tenului, care nu e pătat de pistruț, e neted și rumen, Damale cunosc că aste reguli de frumusețe, pentru ceea-ce se îngrijesc foarte de ten se jertesc bucuros ori-ce pentru ajungerea și menținerea frumuseții. Astăzi nu e taină, că singur numai laptele de castraveți, lapte curat englezesc al lui Balassa e cel mai eficace, deja după o folosire de 2—3 ori depărtează spușe, pistruți pete, dă lustru pielii, prefare tenul în o combinare de albeață, rumeneală, fineță. O sticlă 2 coroane. Să poate căpăta în spităria. Să trimită pe poșta de spităria. C. Balassa, Budapest Erzsébetfalva. În Arad: Ca spităria lui Földes Kelemen și droghistii Vojtek și Weiss. 517

ECONOMIE.

Arad, 20 Martie.

Piața din Aradul-nou.

Prețurile nu s'a schimbat în timpul din urmă. S'au vândut:

800—900 măști metriche grâu cor. 9.30—9.45
280—320 „ „ cucuruz „ 7.70—7.80

Semnare nominală: secară; 7.50—7.60
„ „ orz: 7.30—7.40
„ „ ovăs: 6.90—7.00
„ „ mazărice 12.30—12.50

Piața din Arad.

Prețurile bucatelor scad zi de zi; grâul a scăzut cu 45 fileri; prețul cucuruzului se ține încă. S'au vândut:

980—1050 măști metriche grâu cor. 9.10—9.25
350—400 „ „ cucuruz „ 7.80—7.90
Semnare nominală: secară: 7.60—7.70
„ „ orz: 7.50—7.60
„ „ ovăs: 6.90—7.10

CRONICA EXTERNĂ.

Marina Americană.

* Zilele trecute Senatul american a respins, cu 38 de voturi contra 22, moțiunea prin care senatorul Mac Carmack propunea reducerea dela două la unul a numărului cuirasatelor de construit, și a aprobat astfel politica navală a președintelui, politică ce, după cum se știe, ține un loc de frunte, în programul d-lui Roosevelt.

Când moartea lui Mac Kinley chemă la președenția Statelor-Unite pe fostul colonel de rough rideri, se știa bine că acestuia nu-i vor displice aventurile militare. Și după scurtă vreme se văzu că, într'adevăr, ideile de expansiune națională și de acțiune exterioară îi erau scumpe noului președinte.

„Noi nu putem declara, zicea dl Roosevelt pe atunci în discursurile sale, să rămânem liniștiți în lăuntrul frontierelor noastre, înghesuți unii lângă alții, și să declarăm că suntem numai o adunătură de mici negustori îndestulați cari nu se îngrijesc de fel despre ce se petrece în afară.

De atunci Statele-Unite au ocupat Porto-Rico și Filipinele, au anexat insulele Havvei și Tutuila, își asigură tot mai temeinică stăpânirea la S n-Domingo, etc. Iată deci că, în politica expansivă, dl Roosevelt promite Statelor-Unite cele mai frumoase isbânzi.

Totuși, pentru a repara aceste isbânzi, trebuie un instrument: o puternică marină militară. Ea exista încă pe timpul războiului cu Spania. Tot atunci s'a văzut însă că marina americană avea și lipsuri numeroase.

Dacă am reciti discursurile și mesagiile d-lui Roosevelt, am vedea că grija sa de căpetenie a fost și este încă perfecționarea flotei, prin creșterea numărului de unități capabile de a mări valoarea ei războinică.

Altădată președintele Statelor-Unite zicea: — „Ne trebuie o flotă destul de puternică pentru a apăra teritoriul nostru împotriva unei agresiuni și pentru a protegi comerțul american“.

Acum însă, în ultimul său mesaj, președintele a lăsat să se înțeleagă, că îi trebuie o flotă mult mai puternică, destul de puternică pentru a permite cabinetul din Washington să intervină în toate chestiunile de interes internațional să se amestece în Macedonia ca și în Extremul-Orient, să trimită escadre în apele Mediteranei ca și în apele Japoniei, să-și preumbe aproape prețindeni pavilionul Instelat în raid-uri îndrăznețe, cari, cum acela de anul trecut, să pară că desfid în deridare marinele europene.

Și privită de aproape, flota americană corespunde astăzi în totul totul indelur d-lui Roosevelt. La 14 Septembrie 1901 budgetul marinei Statelor-Unite se ridică la 67 milioane dolari. În anul următor s'a ridicat la 82 milioane și în 1904 la 102.

Dela 1902 până la 1905 s'a s'au lucrat în șantiere 13 cuirasate, 13 crucișătoare-cuirasate și 5 crucișătoare protegiate. În anul 1904 activitatea șantierelor americane a întrecut cu peste 50 de mii tone pe cea a șantierelor engleze. În acel an Statele-Unite au construit 2 cuirasate de câte 19.300 tone și cinci de câte 15.200, afară de alte cuirasate și 2 crucișătoare protegiate.

Se observă, în sfârșit că această flotă astfel mărită, este esențial și că dimpotrivă, vasele defensive, cum contra-torpiloarele și torpiloarele, au fost lăsate la o parte, aproape cu desevșire.

E de prevăzut, deci, că într'o zi flota americană va da de gândit serios bătrânei Europa.

MUSTANGERUL NEGRU

— ROMAN SENAȚIONAL. —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

— Vom vedea. Nu sunt prea neliniștit, pune plantatorul cu un aer increzător, me să liniștească pe aceia sau acelea dintre tovarășii sau tovarășele sale, care ar fi putut auzi conversațiunea.

— Imi dați voe acum să vă întreb din țeară veniți? întrebă încă vânătorul, care gata de plecare și al căruia ton se domolise, zând curajul și sângele rece al întrevorbirii lui său.

— Din Tennessee.

— Și care e mă rog numele d-stră? vi-l voi spune pe al meu, dacă vă face plăcere.

— Magoffin. De obicei mi-se zice că nelul Magoffin.

— Cum! Colonelul Magoffin! Sunteți înrudit cu locotenentul Magoffin, care a servit bătrânul Jockson în războaiele noastre în coș Englezilor, în Noul-Orleans?

— Imi închipuesc, că sunt același locotenent. Nu-mi aduc aminte să fi cunoscut pe doilea ofițer cu acest nume în armata generală Jockson.

— Este cu puțință? strigă mustangerul când o săritură și apucând mâna bătrânului plantator. Să fiți oare locotenentul Magoffin? da, este evident! Acum te recunosc; mi-ai amintit trăsăturile d-tale. Dar' d-ta, d-ta nu recunoști? Ah! da! nu mă mir. Fără îndoială cauza este acest urt semn, care-mi taie fața în două. Este adevărat, că nu d-ta mi-ai înmănat de oare-ce l'am primit smulgându-te de sub mahawkul¹⁾ unui uriaș Indian Cherokee în bătălie dela Horseshoe Bend! Ți-ai aduc aminte?

— Dumnezeule! Wash Carrol, d-ta strigă colonelul cu o voce tremurătoare. În momentul mai târziu bătrânul vânător se simțea dicat de brațele viguroase ale locotenentului ofițer, în curs de o lungă minută îl ținu la un pic dela pământ, lipit de latul său piept între brațurile frățee.

Asistenții, negri sau albi, priviau cu oarece această scenă neașteptată.

Cele două fete, împărtășind bucuria și căreia colonelului, se apropiaseră pentru a cita pe ciudatul individ, a cărui înfățișare și respingătoare le ținuse până acum la oarecare distanță.

Îndată ce se liniști nițel escitarea și înținca cauzată de această recunoaștere și această întâlnire neașteptată, Wash Carrol, care de înaintea arăta un interes tot mai viu pentru garanța vechiului său amic, reîncepu să vorbească sfaturi cu o voce mai gravă.

— Acest sălbatec numit Coadă de zicea el, este o tristă speță a rasei Pieilor și dacă războinicul, tovarășii săi, prețuiesc mai mult, cauza este că sunt mai lași. Sunt cruzi decât Comanșii, aliații lor. Această se compune, aproape esclusiv, din tineri sunt prea răufăcători pentru a putea trăi în stul propriului lor trib.

Dar' ce are a face! De vreme-ce veți veni aci, pentru a vă instala, să ne împăcăm cu această și să căutăm a lua precauțiunile necesare pentru siguranța d-stră.

Mai întâiu vă recomand de a începe diat construirea unui blohaus. Apoi veți sau ridica locuințele și celelalte acareturi de trebuință. Sper, colonel, că știți cum se construiește un blohaus?

— Puțin; sau mai bine zis ar trebui să vă răspund Tennesseeanul; se afla unul în plantațiune, pe care o părașirăm acum. Amintea cum era făcut.

— Foarte bine! Camaradul meu, Thomley, pe care vi-l prezint, și eu, vom să vă dăm mână de ajutor și câteva sfaturi să ne aflăm aci pentru vânătoare de cai sălbatici tocmai acum am închis o frumoasă herghelie corralul nostru. Îndată ce ne va reuși să punem în siguranță, veți putea să ne vedeți.

(Va urma.)

1) Buzdugan indian.

Biolografie.

A apărut și se află de vânzare la inst. tipografic „Minerva“ București Teatru de V. Alexandru Cor. 150.

A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic trop. 1. *Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buceurești* schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 p. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. *Ocstiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite*, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 lei. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. *Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein*, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422 XVI pag. Costă 1 cor., (pentru România 5 lei).

4. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu răsăritul*, în Schematismul arhidiecezei de A. Iuliu Băgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. *Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750* făcută de vicarul episcopesc Petru Aron, Blaj 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. *Achile episcopii românești: a Vadului, Goluului, Silvașului și Belgradului*, Blaj 1903 122 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novac*, sau istoria Românilor transilvăneni dela anul 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 lei (pentru România 5 lei).

8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Discursuri*, Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți să pot procura dela tipografia „Minerva“ din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul scrisorilor înainte, — ori contra rambursă.

Redactor responsabil: Sever Boen.

Editor-proprietar: George Nichia.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

CONCURS.

Se caută un funcționar de bancă cu pregătire teoretică și praxă bună, care să vorbească perfect limba română, magiară și germană.

Reflecții au să comunice pretențiile lor de salariu, să dovedească cu documente cerințele de mai sus, iar cererile să fie instruite și scrise cu mâna proprie în toate cele trei limbi, sunt a se adresa până la 15 Aprilie a. c. la

Directiunea institutului de credit și economie „TIMIȘANA“ în Timișoara.

Se caută în cancelaria avocatului Dr. Ioan Papp să se facă aplicare numai decât un candidat la examenul de avocat; cel cu praxă vor fi preferiți. Adresa direct pe lângă comunicarea condițiilor de angajare. 570

Se de vânzare o viie de 1494 stân-quadrați în dealul Moeror. Informații mai detaliate se pot câștiga la adresa Dr. Iancu Cornel, Arad, József-ut. 15 566

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpăra p. pretul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint

P. T.

Am onoare a aduce la cunoștința sti-mă publică din loc și din provincie că în atelierul meu de

fabricarea paturilor și a cuptoarelor primesc execuția a tot felul de

cuptoare și mașini de gătit

tot asemenea

mutarea și repararea lor

pe lângă prețurile cele mai moderate.

Am în deposit sobe de maiolica ș. a. în toate culorile și prețurile.

Rugând pentru binevoitorul concurs rămân cu stimă

Borai Gyula

524 fabricant de paturi și cuptoare
Arad, Közép-u. Nr. 6. (casa proprie)

Compactor român în Arad.

Subscrisul îmi iau voie a aduce la cunoștința onor. public român, că reîntors din străinătate m'am stabilit în Arad str. Weitzer János Nr. 7, unde mi am deschis un

Atelier de compactorie modernă,

organizat cu mașinile cele mai nouă și mai perfecționate, sunt în plăcuta poziție a efectui ori ce lucrări atingătoare de această breșă dela cele mai simple până la cele mai fine legături de lux. Asemenea pentru legături protocale p. cancelarie, cărți bisericesti, cărți de rugăciuni pentru preoți, în tomuri singuratică ori în cartii de orice mărime, pe lângă asigurarea unui serviciu solid, prompt și ieftin.

În speranță, că onor. public român îmi va oferi binevoitorul concurs, rămân

Cu distincția și stima

Iustin Ardelean,
compactor.

Subscrișă văd. Frank Vilmosné cu stima aduce la cunoștința on. public, că în urma unei prietenești înțelegeri a repăsit din fosta firmă Menrath și văd. Frank.

Totodată aduce la cunoștința că își continue magazinul bogat și corăspunzător și celor mai multe pretenții de monumente de seama în piața Boros-Béni Nr. 3, unde se pot comanda tot felul de monumente de marmură albă și sură, granit, syenit și labrador precum și monumente de marmură roșie din țeară. Toate acestea mai estine ca până acum se recomandă on. public

Primește ea și până acum tot felul de lucruri de sculptură, cari ea și până acum se efectuează sub conducerea dlui Jacob Belloni în teritoriul propriu din strada Karolina.

Protegierea on. public o cere și de-acuma cu deosebită stimă:

Văd. Frank Vilmosné

549

Bijuterii, oroloage, aur călcat

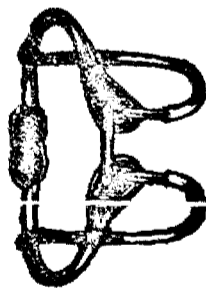
și recușite de argint, seduli de amăneta-re cumpăra pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

Isverul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Prăvălie pentru mănăși și suspensorii a lui

HUBATSCHEK T.

ARAD, Szabadsg-tér 20 sz.

(In casa Băncii populare și de industrie Aradane.)
Recomandă on. public mănășile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe cari le vând pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public român cu respect: **Hubatschek T.**

308

